

Fylkesmannens vurdering

I følge helse- og omsorgstjenesteloven § 2-2, gjelder forvaltningsloven for kommunens virksomhet med de særlige bestemmelser som følger av helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven. I følge forvaltningsloven § 33, andre ledd, skal Fylkesmannen avvise saken dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger. I helse- og omsorgstjenesteloven § 9-11 andre ledd, fremkommer at vedtak etter § 9-5 tredje ledd bokstav b og c som er overprøvd av Fylkesmannen etter § 9-8, kan påklages av brukeren eller pasienten, vergen og pårørende, til fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker.

Spørsmålet er hvorvidt _____ har klagerett etter helse- og omsorgstjenesteloven § 9-11, slik at klagen kan tas til behandling.

Et vedtak kan påklages av brukeren eller pasienten, vergen og pårørende. Hvem som er pårørende i forhold til slike vedtak, fremkommer av helse- og omsorgstjenesteloven § 9-3 siste ledd: «*Som pårørende regnes den som er definert som pårørende i pasient- og brukerrettighetsloven § 1-3 bokstav b.*» Dette må forstås slik at pårørende etter kap. 9 er den som pasient- og brukerrettighetsloven definerer som *nærmeste pårørende*.

Det er altså kun brukeren eller pasienten, vergen og *nærmeste pårørende* som har rett til å klage på vedtak etter kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven.

Fylkesmannen har i tidligere brev av 21.10.15, lagt til grunn at mor ikke kan anses som nærmeste pårørende i forhold til vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9.

I rundskriv IS-10/2015 pkt. 4.3.2 fjerde avsnitt, står det:

«Ved tvil om hvem som skal anses som nærmeste pårørende i tilfeller der personen ikke selv kan ta stilling til dette, bør det ses hen til formålet med nærmeste pårørendes rolle i saker etter kapittel 9, som primært er at de skal bidra til å ivareta pasientens rettssikkerhet og interesser for øvrig. Dersom det foreligger konkrete opplysninger som klart tilsier at et familiemedlem vil handle i strid med tjenestemottakers beste, vil det være i strid med bestemmelsens formål at vedkommende har rollen som nærmeste pårørende.»

Helsedirektoratet har i sin lovforklaring i brev av 28.04.15, skrevet følgende om nærmeste pårørende:

«Formålet med å oppgi nærmeste pårørende er primært at de skal ivareta pasientens interesse/beste. Dersom det foreligger opplysninger som tilsier at nærmeste pårørende handler i strid med pasientens beste, for eksempel hvis vedkommende er anmeldt for å ha begått straffbare handlinger overfor pasienten, vil det være i strid med bestemmelsens formål (og reelle hensyn) at vedkommende har de rettigheter som etter lovverket tilkommer pasientens nærmeste pårørende. Det samme må gjelde saker etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9.»

Det fremkommer av kommunens vedtak at mor opptrer i strid med tjenestemottakerens beste, og at tvangstiltak som kommunen vil iverksette innebærer at kontakten med bl.a. mor skal begrenses/reguleres. Vi er også kjent med at hun tidligere er ilagt besøksforbud og at hun nå er anmeldt i et forhold som berører tjenestemottaker. Fylkesmannen anser derfor at mor ikke kan ivareta _____ interesser i denne saken og kan således ikke anses for å være hennes nærmeste pårørende.

Som en følge av at det er nærmeste pårørende, som kan klage på vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven § 9-5 tredje ledd bokstav b og c, har ikke mor, klagerett etter helse- og omsorgstjenesteloven § 9-11. De formelle kravene for å ta klagen til behandling er dermed ikke til stede.

Vedtak

Fylkesmannen avviser klagen, jf. forvaltningsloven § 33 andre ledd, siste setning.

Vedtaket kan påklages innen tre uker fra mottakelsen av vedtaket jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage sendes Fylkesmannen i Hedmark og klageinstans er Fylkesnemnda for barnevern- og sosiale saker, Oppland og Hedmark.

Med hilsen

Trond Lutnæs e.f.
fylkeslege

Solveig Hansen
seksjonssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.